

УДК 636.2.034: 636.2.083

С. П. Панкєєв, к. с.-г. н., доцент

Херсонський державний аграрний університет, Херсон

ТЕХНОЛОГІЧНІ ПРИЙОМИ ГОДІВЛІ ТА УТРИМАННЯ М'ЯСНОЇ ХУДОБИ

Система годівлі спеціалізованої м'ясної худоби повинна базуватися на кормах власного виробництва. Вона у зимовий період основана на використанні силосу і сінажу у співвідношенні за поживністю 1:1. Влітку м'ясній худобі у складі зелених кормів доцільно згодовувати пасовищних кормів (за поживністю) – 80–81 %, а решту – з ріллі. У складі концентрованих кормів питома вага окремих видів зерна має бути такою: пшениця – 48–52 %, ячмінь – 36–40, овес – 4–6, горох – 6–8 %. Спосіб утримання худоби значною мірою зумовлює продуктивність, здоров'я, у кінцевому рахунку, ефективність її розведення. Для м'ясного скотарства традиційне безприв'язне утримання на глибокій підстилці у легких приміщеннях взимку і на природних пасовищах у весняно-літньо-осінній період. Така система дає змогу до мінімуму знизити витрати на годівлю, паливо-мастильні матеріали, затрати праці [1].

Створення культурних пасовищ заощаджує до 60 % нафтопродуктів, величезну кількість концентратів та неабиякі затрати праці. Вартість 1 т к. од., отриманих з багаторічних культурних пасовищ, в 2 рази менша порівняно з вартістю 1 т к. од. сіяних культур. В 1 к. од. пасовищних трав міститься 120 г перетравного протеїну, каротину у 10 разів більше, ніж в сіні. За продуктивності пасовищ у 2–3 тис. к. од. з 1 га на корову виділяють 1,0–2,0 га (для молодняка до 1 року коефіцієнт 0,25, старшого за рік – 0,6).

Із загальної площі посіву кормових культур багаторічні трави мають становити близько 50 %, однорічні злаково-бобові суміші – 25 %. Аналіз собівартості 1 т к. од. із сіна і сінажу показує, що вона у 2 рази нижча 1 т к. од. силосу і в 4 рази – коренеплодів. Такий набір кормів дає змогу впроваджувати тип годівлі, який позитивно впливає на фізіологічні особливості організму тварин [3].

Пасовища необхідно засівати сумішню злаково-бобового насіння з 3–5 культур у співвідношенні: 12 кг/га – бобові, 15 кг/га – злакові. Глибина посіву не менша 1 см. Перед посівом землю вирівнюють так, щоб грудки не перевищували 2 см. З ранньостиглих краще сіяти вівсяницю з люцерною, а потім стоколос з еспарцетом. Боронувати необхідно 2 рази на рік (краще весною) під кутом до рядків. Підсівають та пересівають пасовища 1 раз в 3–5 років. Випасання слід організувати своєчасно. Пускати худобу на пасовище необхідно в стадії бутонізації трави. Висота рослин при стравлюванні ранніх культур 20 см, середніх – 25–30 см, пізніх – 30–35 см. Траву на решті площ в оптимальні терміни підкошують. Розрахунок при цьому: 1 коло в 30 днів.

Площу пасовищ розраховують за формулою: $P = N \times M \times D / U$, де P – площа пасовищ, га; N – кількість голів у стаді; M – потреба в зеленому кормі на 1 голову на добу, кг; D – тривалість пасовищного періоду, днів; U – урожайність зеленої маси, кг/га. Зазначається що відстань до пасовища для корів 1,5–2,0 км, молодняка – 2,5 км.

Розрахунок існуючої площі під пасовища буде наступним (на 100 корів). При плані використання 120 га орної землі її необхідно поділити на 6 ділянок – по 20 га у кожній. Термін випасання тварин на ділянці – 15 днів (або 5 при меншому поголів'ї). Періодичність використання – 3 рази за сезон. Кожен день тварина з'їдатиме з пасовища по 25 кг маси. Крім цього, необхідно щоденно додавати на все стадо ще 1500 кг зеленої маси з підкосу.

Найбільш ефективним способом використання культурних пасовищ є випасання худоби з застосуванням електропастухів, які вигороджують загони площею 6,25 га (250 м ×

250 м). На природних пасовищах в квітні-травні – першій половині червня гурт корів 100 голів з телятами може утримуватися протягом 3–4 днів. Після використання травостою в загоні пастух демонтується і проводиться його монтаж на новому місці. Тривалість демонтажу електропастуха 45хв.–1 год., монтаж на новому місці – 30–45 хв. Акумулятор електропастуха забезпечує безперерйну роботу протягом 6–7 днів. Зарядка акумуляторної батареї проводиться кожні 6–7 днів від електричної побутової мережі [2].

На цих пасовищах можна випасати худобу і в зимовий період, коли температура повітря досягає – 10–15° морозу, що значно скорочує витрати кормів і знижує собівартість продукції. Зимово утримувати худобу на пасовищах доцільно лише вдень за наявності нормальної погоди (відсутність опадів, заметілей, сильних вітрів). Важлива умова створення комфортних умов для худоби – підтримання належної чистоти на вигульно-кормових майданчиках. Телятам на підсисі у приміщенні для відпочинку відгороджують місце для годівлі, куди корови не мають доступу. Тут встановлюють годівниці, які заповнюють високоякісним сіном і білково-вітамінно-мінеральними добавками та концкормами. Поряд – сухі площі для відпочинку молодняку.

Висновки. Вся худоба на фермі у зимовий період за статевими, віковими та іншими ознаками розміщується в окремих приміщеннях або секціях: корови с телятами до 6–8-місячного віку; сухостійні корови; нетелі за 6 міс. до розтелення; ремонтні телиці віком 15–18 міс.; бугайці на племпродаж (випробувані за власною продуктивністю) віком від 6–8 до 15-18 міс.; корови і телиці на відгодівлі; бугаї-плідники.

Для проведення отелень в приміщеннях ставлять 3,5 × 3,5 м розбірні денники із розрахунку 10–12 на 100 корів за тутового отелення. Такі отелення бажано проводити у лютому-березні з тим, щоб до зими відлучити телят. Корів з телятами після отелення утримують в денниках 4–6 днів, потім їх випускають на вигульний майданчик до загального стада. Саме в цей період телят ідентифікують і контролюють якість підсису.

Список використаних джерел

1. Вороненко В. І. Таврійський тип південної м'ясної породи – інноваційне селекційне досягнення в зоотехнічній науці / В. І. Вороненко, Л. О. Омельченко, Н. М. Фурса, Р. М. Макачук, В. О. Найдюнова, О. Л. Дубинський, А. М. Носкова // Науковий вісник «Асканія-Нова». Нова Каховка. – 2009. – в. 2. – С. 38–45.
2. Левантин Д. Л. Технология производства говядины в специализированных откормочных хозяйствах // Пути повышения продуктивности животноводства. М.: 1998. 34 с.
3. Методичні основи науково-виробничих дослідів по технології м'ясного скотарства / Є. І. Чигринов, О. М. Мащенко, В. Г. Прудніков та ін.; За ред. Є. І. Чигринова. — Х.: Методичні рекомендації, 1998. – 62 с.
4. Угнівенко А. М., Петренко С. М., Носевич Д. К., Токар Ю. І. Наукові основи розвитку м'ясного скотарства в Україні. – Монографія, Київ, 2016. – С.220–234.

УДК 614.9

Д.-В. Д. Пасечко, асистент

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», Херсон

ГІГІЄНІЧНА ОЦІНКА КОРІВ В УМОВАХ ТЕПЛООВОГО СТРЕСУ

Вступ. Фактори навколишнього середовища мають значний вплив на організм корів [1]. Відомо, що тепловий стрес призводить до зміни природної поведінки корів: вони шукають прохолодні місця для відпочинку, у тому числі - гнойові проходи корівників [2]. Це